

МБУ «ШИНЬШИНСКИЙ СОЦИАЛЬНО-КУЛЬТУРНЫЙ КОМПЛЕКС»
ШИНЬШИНСКАЯ СЕЛЬСКАЯ МОДЕЛЬНАЯ БИБЛИОТЕКА

ТУТКАР ДЕЧ
ЛҮДДЫМӦ ОНАР
ИВАН ПЕТРОВИЧ ПЕТРОВЫН
ШОЧМЫЖЛАН 120 ИЙ

Петров Иван Петрович
(14.12.1893-10.05.1938)

Иван Петрович Петров
Морко район Улыл
Шенше ялысе нужна
кресаньык ешеш 1893 ий
14 декабрьыште шочын.
Унчо кок классан черемис
школым тунемын. 1911
ийыште Озанысе учитель
семинарийын экзаменжым
экстерн дене кучен.
Ялысе школлаште
туныктышылан тыршен.

Шола гыч пурлашке:
И.П.Петров, Г.А.Николаев
(Морко район Весшурга ял гыч),
В.Н.Никифоров (Волжский
раонысо Кожласола ял гыч).

Икымше тўнямбал сар годым Балтий флотышто
служитлен, Кронштадтыште лийын. 1917
ийыште большевик-влак радамыш шогалын.

- Икымше радамьште шолла гыч визымше И.П.Петров Шинча. 1919 ий. Туныктышо-влакын конференцийышт.
- 1917 ий август тылзыште Чарла уездыш пӧртылын: туныктышо, калык туныктыш полкам, исполкомысо полкам вуйлатен.

- Йошкар-Ола. Советский уремысе пöрт, кушто Петров И.П. Краснококшайский уездын калык туныктымo пöлкажым вуйлатен.

- 1919 ий. Декабрь. Калык туныктымо пöлкан пешаенже-влак И.Петровым Украиныш ужатыме годым. И.Петровын вачышкыже кидым пыштен пелашыже Акилина Андреевна Петрова шога.

- 1922 ий. Февраль. Краснококшайск ола. Кумшо областной партийный конференцийын делегатше-влак. Покшелне И.П.Петров – Мароблисполкомын вуйлатышыже.

- 1922 ий. Декабрь. Мароблсоветын кумшо съездшын делегатше-влак. Покшелне, шола гыч визымше И. П.Петров шинча – Мароблисполкомын вуйлатышыже.

- Йошкар-Ола. Карл Маркс уремысе пöрт. 20-30-шо ийлаште тыште Мароблиспоком пашам ыштен, Иван Петрович Петров вуйлатен.

- Иван Петрович Петров 1923-1927 ийлаште Москвасе Плеханов лүмеш калык озанлык институтышто тунемын. И.Петров күшыл радамыште шола гыч нылымше шога.

- 1926 ий, март. Краснококшайск ола. Мароблсоветын кудымшо съездше. Петров Иван Петрович Москва олесе Марий правительствын вуйлатышыже семын толын. И. П. Петров покшелне, съездын документшым кучен, шинча.

- 1927 ий, март. Мароблсоветын икыше съездше. Күшыл радамыште (шола гыч пурлашке) икымше Петров Иван Петрович шога, Мароблисполкомын пöлкажым вуйлатымыж годым.

- 1927 ий , февраль. Индешымше областной партийный конференций. Нылымше радамьште шола гыч кудымшо шинча.

1929 ийыште Угарман (Нижегородский) край ышталтын, тушко Марий Автономийат пурен. Иван Петрович Петровым Угарман крайисполком вуйлатышын алмаштышыжлан шогалтеныт. Крайысе промышленность пашам моштен вуйлатымыжым күкшын аклен, совет правительство 1931 ийыште Иван Петровичлан премий семын легкой автомашинам, а 1933 ийыште лумым возыман шөртньö шагатым пуэн.

- 1934-37 ийлаште Иван Петрович Петров уэш Йошкар-Олаште, уэш Марий облисполкомын вуйлатышыже. Тиде постыш кумшо гана сайленыт. Шонен моштышо вуйлатыше семын, уэш чапле тунгалтышлан корным почын, шочмо кундемна тюзланыже, пеледалтше манын, уло вийжым пуэн.

- Марий автономный областыым вуйлатыше-влак. Шинчат (шола гыч пурлашке): Петров И.П., Бутенин Н.Ф., Черняков С.А.
- Шогат (шола гыч пурлашке): Шигаев Н.В., Эшкинин А.К., Малышев П.В.

- 1937 ий, январь. Москва, Кремль. Черетдыме XVII Всероссийский съездын делегатше-влак. Шогат (шола гыч пурлашке): Микеркин И.Н. – Курыкмари район «Аврора» колхозын вуйлатышыже, Врублевский Ч.И. – Обком партийын секретарьже, Карачаров А.И. – эл корго пашан наркомжо. Пурла гыч икымше И.П.Петров – Мароблисполком вуйлатыше – шинча.

1937 ий, июнь. Иван Петрович Петровым, арам титаклен, калык тушман семын арестоватленыт.

1938 ий 10 май. Казань ола. Окружной военный коллегийын приговоржо почеш лüен пуштыныт.

- Курым-влак эртат эше мыняр,
- Йогын семын эркын-эркын ийын,-
- Курымла вошт ошкылеш Онар.
- Марийлан пуэн чон көргö вийым.

- Акилина Андреевна Петрова.
- Морко районын шочшыжо. 20-30-шо ийлаште женсоветын пашаенже. Иван Петрович Петровын пелашыже. Иван Петрович деч вара арестоватленыт, 10 ий Коми АССР-ысе лагерыште лийын. 1947 ийыште эрыкыш лектын. 1956 ийыште чын лумжым пörтылненыт. 1976 ийыште үмыржö кұрылтын.

1993 ий 14 декабрь. Уло Марий Эл Иван Петрович Петровын шочмыжлан 100 ий теммым палемден. Тиде кугу пайремышке Черкасы (Украина) ола гыч Иван Петровын ўдыржө Клара Ивановна ден пелашыже Василий Васильевич Копыловмыт, нунын ўдырышт Ирина да Сергей уныкашт толыныт.

- Шенше селан ик рүдө уремжылан И.П. Петровын лүмжым пуымо да мемориал онгам почмо. Мемориал онгам үдыржө Клара Ивановна почын.

- Мемориал онгам почмо годым: ўдыржө Клара Ивановна Сергей уныкаже да Ирина ўдыржө дене пырля пеледышым пышта.

Иван Петрович Петровын үүмжө, суапле пашаже мондалтын огыл. Чапым налше кугу государственнй деятельым, яндар шүм-чонан айдемым калык эреак шарнен илаш тунгалеш. Йошкар-Оласе ик уремлан Иван Петровын лүмжым пуэныт.

Морко район Шенше селасе Петров лүмеш урем.

Тиде пöрт олмышто И.П. Петровын шочмо суртшо лийын. Кызыт тукым уныкаже-влак илат.

14 декабрь
2013 ий –
Иван Петрович
Петровын
шочмыжлан
120 ий. Тудым
шарныме лүмеш
Шенше ялеш
памятникым
почмо.

«Пашат ару, чонет яндар, Туткар деч лүддымө Онар»-

- тыге ойлена ме Марий Элын историйыштыже кугу чапым налше уста кугыжаныш да мер пашаен
 - **Иван Петрович Петров**
- нерген, тыге күкшын акла калык тудын пашажым.

Ончымыланда Тау.